Vývoj počtů vozidel a dopravních výkonů - Těžká vozidla (nákladní vozidla a autobusy)

Publikováno: 29. 3. 2007

Těžká vozidla (nákladní automobily a autobusy) tvoří menší část vozového parku. Na silnicích představují skupinu vozidel s vyšším stupněm bezpečnosti pro jejich posádky a cestující, ale na druhé straně jsou tato vozidla zvýšeným nebezpečím pro všechny ostatní účastníky dopravy (potenciální srážkové partnery).

Těžká vozidla spadají do několika kategorií (podle zák. č. 56/2001 Sb.):

nákladní automobily s hmotností do 3,5 t (kategorie N1), s hmotností nad 3,5 t do 12 t (kategorie N2) a s hmotností nad 12 t (kategorie N3), dále autobusy s hmotností do 5 t (kategorie M2) a s hmotností nad 5 t (kategorie M3).

Pozn. Kromě toho jsou mezi těžká vozidla zahrnovány ještě traktory (kategorie T), pracovní stroje (kategorie S), ostatní vozidla (kategorie R) a přípojná vozidla (kategorie O).

Počet těžkých vozidel na našich silnicích se během 90. let zvýšil zejména díky nárůstu počtu nákladních vozidel - následkem rozvoje podnikání, rozšiřování mezinárodní přepravy zboží a zatlačování železniční dopravy. Počet autobusů naproti tomu zůstává přibližně stabilní.

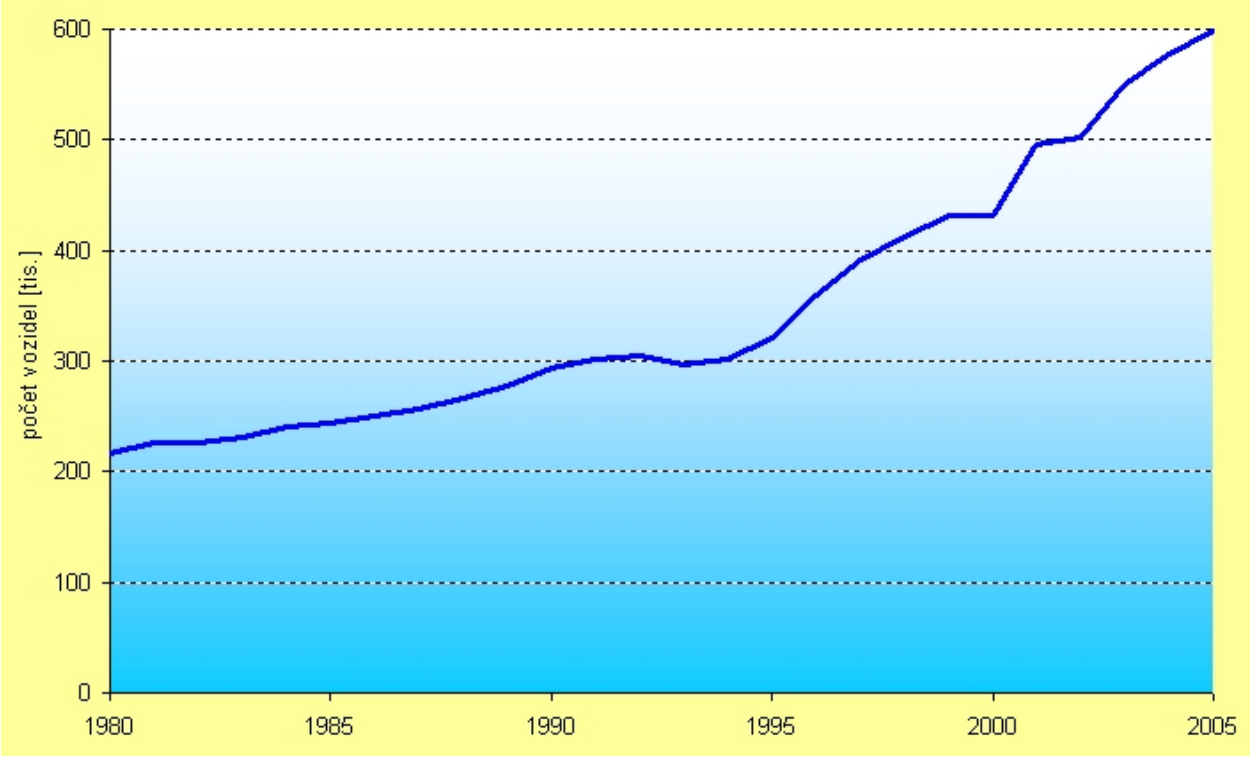

Graf 1: Vývoj počtu těžkých vozidel (1980 - 2005, v tis.)

Je možno sledovat stálý nárůst počtu těchto vozidel, zejména po roce 1995.

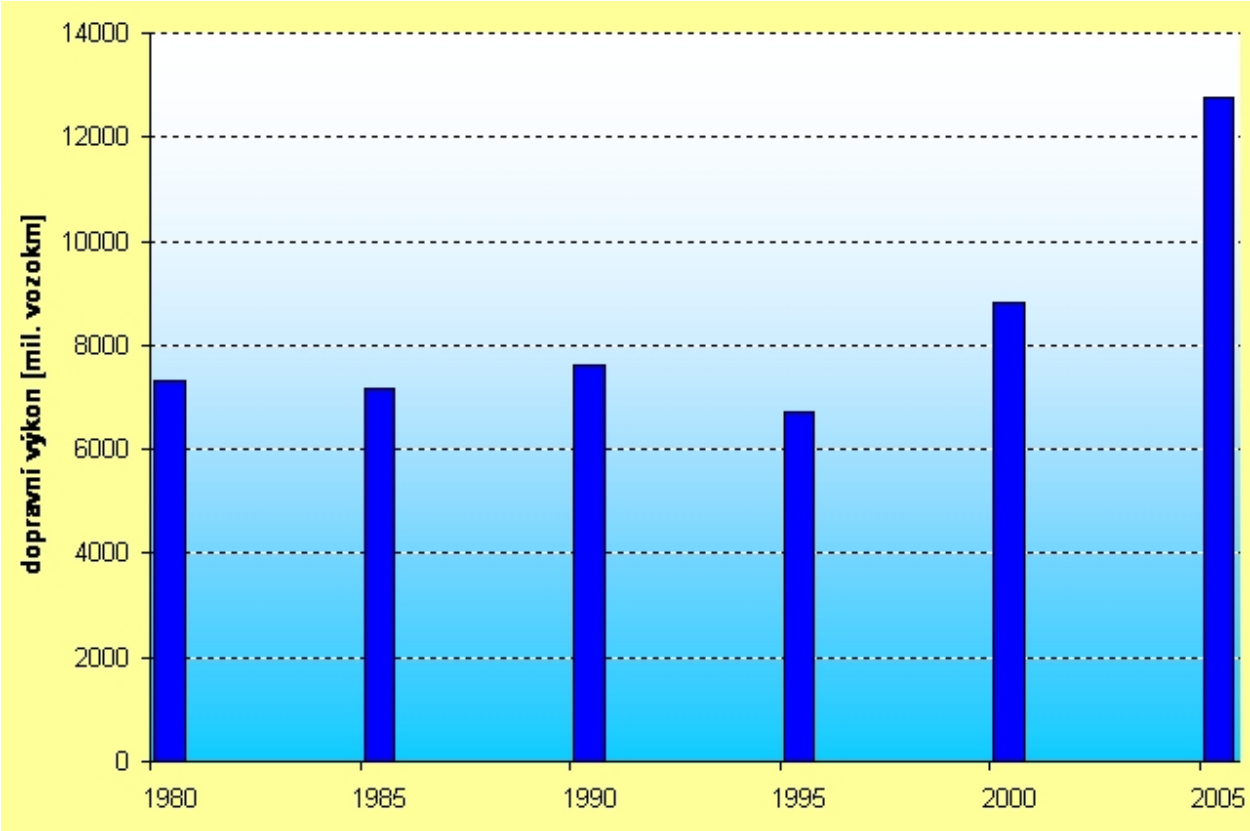

Graf 2: Vývoj dopravních výkonů těžkých vozidel (1980 - 2005, v mil. vozokm)

Dopravní výkony těžkých vozidel, sledované při celostátních sčítáních dopravy, v poslední době (po poklesu počátkem 90. let) opět rostou (zvláště výrazně po roce 2000). Je to dáno zřejmě nejen zvyšováním jejich počtu, ale i průměrného počtu najetých km na 1 vozidlo za rok, který v roce 2005 činil 21 277 km (bez místních komunikací).

Jejich podíl na celkových dopravních výkonech po dočasném poklesu opět stoupá. Zatímco v roce 1980 jejich výkony tvořily 31,2 % z celkového objemu dopravních výkonů, v roce 1995 to bylo pouze 19,9 % a v roce 2005 opět 25,4 %, přičemž v absolutní hodnotě se zvýšily tyto výkony mezi lety 1980 - 2005 o 75 % původní hodnoty. Výhledové koeficienty pro dopravní výkony těžkých vozidel v následujících obdobích předpokládají jejich další nárůst.

Rizikovost provozu těžkých vozidel vyplývá z poměru počtu usmrcených na příslušný dopravní výkon - v roce 2005 dosáhla v ČR 5,5 usmrcených na mil. vozokm, což je 3,3x méně než u osobních automobilů.